

fin da viaxe

XOVES 30 MAIO 2024

Auditorio de Galicia, 20:00 h

REAL FILHARMÓNIA DE GALICIA

Baldur Brönnimann, director

Rosanne Philippens, violín

**GALICIA
CALIDADE**

CONVERSANDO CON...

Baldur Brönnimann e Rosanne Philippens

Sala Mozart, 19.15 h

Ao rematar, servírase un viño cortesía de Galicia Calidade

fiando historias

MIGRACIONES

PROGRAMA

I

JOHN CAGE (1912-1992)

Atlas Eclipticalis*

**Estrea en España*

ERICH W. KORNGOLD (1897-1957)

Concerto para violín en Re Maior, op. 35

I. Moderato nobile

II. Romace: Andante

III. Finale: Allegro assai vivace

II

IGOR STRAVINSKI (1882-1971)

Sinfonía en 3 movementos

I. Allegro

II. Andante - Interlude

III. Con moto

Duración aproximada do concerto: 90 minutos (con pausa)

Pregámoslle ao público que non faga fotografías e que desconecte os teléfonos móbiles, reloxos, etc.

REAL FILHARMÓNIA DE GALICIA

A Real Filharmonía de Galicia créase no ano 1996 en Santiago de Compostela, e ten a súa sede permanente no Auditorio de Galicia, na cidade de Santiago de Compostela. Está formada por cincuenta músicos de 17 nacionalidades diferentes. Baldur Brönnimann é, desde 2023, o seu director titular e artístico; Sebastian Zinca o seu director asistente e Joana Carneiro a principal directora convidada. Coa orquestra colaboran os máis destacados directores, cantantes e instrumentistas de todo o mundo.

A RFG está comprometida en achegar a música clásica a todo o territorio galego, aos públicos máis novos e destaca, ademais, o seu compromiso co patrimonio musical galego. Xestionada polo Consorcio de Santiago, a RFG está financiada pola Administración Xeral do Estado, a Xunta de Galicia e o Concello de Santiago.

DIRECTOR

Baldur Brönnimann

VIOLÍN

Rosanne Philippens

VIOLÍNS I

James Dahlgren
(concertino)

Adriana Winkler
(axuda de concertino)

Anca Smeu **

Michal Ryczel

Yulia Petrushevskaya

Victoria Jurov

Anna Alexandrova

Ildiko Oltai

Daniel Kordubaylo

Ilya Fisher

Roger Beryo ***

VIOLÍNS II

Grigori Nedobora *

Nikolay Velikov **

Enrique Roca

Elina Viksne

Samira Ajkic

Kiyoko Ohashi

Irina Gruia

Helena Sengelow

Teresa Barcelona ***

VIOLAS

Natalia Madison *

Ionela Ciobotaru **

Anne Schlossmacher

Oxana Bakulina

Ignacio Marino

Iriana Fernández

Timur Sadykov

Josep Ruíz ***

Gema Gallardo ***

VIOLONCELLOS

Plamen Velev *

Barbara Switalska

Carlos García

Millán Abeledo

Manuel Lorenzo

Thomas Piel

Emilio Ubach ***

Jordi Villanueva ***

CONTRABAIXOS

Carlos Méndez *

Alfonso Morán **

Amador Del Pozo

Elena Marigomez (R)

FRAUTAS

Laurent Blaiteau *

Luis Soto

Marta Zlatkovic ***

ÓBOES

Christina Dominik *

Esther Viúdez **

Sergio Rodríguez ***

CLARINETES

Vicente López *

Daniel Veiga (R)

Victor Lardiés ***

FAGOTES

Juan Carlos Otero *

Manuel Veiga **

Alejandro Valcárcel (R)

TROMPAS

Jordi Ortega *

Xavier Ramón **

Alfredo Varela

Pablo de Miguel ***

TROMPETAS

Ramón Llätser **

Roberto Bolaño (R)

Pablo Martínez ***

TROMBÓNS

Arturo Centelles (R)

David M. Rodríguez (R)

Victor Collazo (R)

TUBA

Cesar Núñez (R)

ARPA

Bleuenn Le Fric (R)

PIANO

Haruna Takebe (R)

TIMBAL

José Vicente Faus *

PERCUSIÓN

Iker Iriondo ***

Mª Isabel Diego (R)

Juan A.

Vázquez Mouzo (R)

*principal | **coprincipal | ***EAEM (Curso Avanzado de Especialización Orquestral) | (R) reforzo

BIOGRAFÍAS

Baldur Brönnimann

Director

Director musical e artístico da Real Filharmonía de Galicia. Naceu en Suíza e reside en Madrid dende hai máis de 13 anos. Brönnimann formouse na Academia de Música da Cidade de Basilea e no Royal Northern College of Music de Manchester, onde posteriormente foi nomeado titor visitante de dirección.

Baldur é unha persoa profundamente comprometida coa relevancia da música clásica na sociedade e coa creación actual, moi activo como comisario de novas obras, de diferentes festivais e ciclos, así como coa divulgación e formación de novos músicos e público.

A súa carreira como director artístico e musical comeza coa dirección titular da Orquesta Sinfónica Nacional de Colombia en Bogotá, posto que ocupou entre os anos 2008 e 2012. Entre 2011 e 2015 asumiu a dirección artística de BIT20, principal conxunto de música contemporánea de Noruega. Ademais, entre

2014 e 2020 foi director principal da Orquesta Sinfónica do Porto Casa da Música á que segue regresando cada temporada tras un exitoso mandato.

Nos últimos anos, entre 2016 e 2023, tamén liderou a Sinfonietta de Basilea, orquestra onde dirixe programas que combinan obras contemporáneas co repertorio estándar, nunha procura constante para desafiar as convencións clásicas e explorar novas vías para a interpretación orquestral.

Brönnimann dirixiu salientables interpretacións de obras de compositores como Ligeti, Romitelli, Boulez, Vivier, Schnebel e Zimmerman en festivais como o Wien Modern, Darmstadt, Mostly Mozart no Lincoln Center e os Proms da BBC, e goza da máis alta consideración dalgúns dos compositores máis eminentes da actualidade, como Chin, Lachenmann e Saariaho. Nas últimas tempadas converteuse nun director moi demandado, e dirixiu a Filharmónica de Seúl, Filharmónica de Oslo, Sinfónica da WDR, Sinfónica de Barcelona,

Filharmónica de Bergen, a Sinfónica da Radio de Viena e as orquestras de Cámara de Aurora e Múnic, entre outras.

Nos teatros de ópera, Brönnimann dirixiu *Le Grand Macabre* de Ligeti na English National Opera, a Komische Oper Berlin e o Teatro Colón (Bos Aires) tanto nas producións da Fura dels Baus como de Barrie Kosky, *A morte de John Adams* de Klinghoffer na English National Opera, *L'amour de loin* de Kaija Saariaho no Festival de Bergen e a Ópera de Noruega, e *Index of Metals* de Romitelli con Barbara Hannigan no Theater an der Wien de Viena. No Teatro Colón da Arxentina tamén dirixiu *Erwartung* de Schoenberg, *Hagith* de Szymanowski e *The Little Match Girl* de Helmut Lachenmann, co compositor como narrador, e *Die Soldaten* de Zimmermann.

BIOGRAFÍAS

Rosanne Philippens

Violín

Rosanne Philippens é unha comunicadora extraordinaria, cunha musicalidade innata e cun enfoque alegre e sincero á hora de facer música. A súa forma de tocar é refinada, exuberante e profunda, e o diario holandés *De Telegraaf* describiuna como “enérxica, sensible e impecable”. Actúa por toda Europa centrándose especialmente nos concertos do século XX e esta tempada espera facer o seu debut en Xapón. Como firme crente en derrubar barreiras na música clásica, é a fundadora de 'The Amsterdam Salon', que presenta concertos de alta calidade en Ámsterdam en lugares pouco habituais e coidadosamente seleccionados nunha atmosfera de salón íntima.

O máis destacado das últimas tempadas de Philippens inclúe actuacións coa Real Filharmónica Orquestra de Londres, coa Sinfónica Escocesa da BBC, a Ulster Orchestra, Norrköping Symphony e a Orquestra Sinfónica

de Barcelona no Palau de la Música como parte do Festival Mozart 2021. Tamén actuou en Stuttgart e Múnic coa Orquestra Sinfónica de Múnic e fixo unha xira por Alemaña coa SWR Konstanz. Tocou e dirixiu programas coa Orquestra Nacional de Lión, a Orquestra de Auverña e a Orquestra Nacional de Illa de Francia nunha xira estatal que incluíu unha actuación na Filharmónica de París. En 23/24 destacan os debuts coa Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, a Orquestra Sinfónica da Cidade de Birmingham e o regreso á Real Filharmonía de Galicia.

Na súa Holanda natal, Philippens actuou coa Filharmónica de Róterdam en De Doelen, a Filharmónica da Radio dos Países Baixos na prestixiosa serie *Zaterdag Matinee* e a Orquestra Residente tanto na Haia como no Concertgebouw Hall de Ámsterdam. Entre os directores cos que traballou atópanse Nézet-Séguin, Foster, Tausk, de Vriend, Wigglesworth, Hermus, Collon, Equilbey e Edusei. Durante os momentos máis escuros da pandemia de Covid, Philippens canalizou as súas enerxías

na creación dun novo conxunto, os Vondel Strings, co que traballou intensamente e que derivou nunha actuación no Concertgebouw e unha gravación de Haydn e Stravinski, que foi moi calorosamente recollido pola revista *Gramophone*, entre outras.

Rosanne Philippens foi instruída dende nova por Anneke Schilt na escola de música de Amstelveen. Continuou os seus estudos no Real Conservatorio da Haia e na Academia Hanns Eisler de Berlín con Coosje Wijzenbeek, Beira Beths, Anner Bylsma e Ulf Wallin, recibindo a máxima distinción de ambos os institutos. Philippens gañou o primeiro premio no Concurso Nacional de Violín de Holanda en 2009 e no Concurso Internacional de Violín de Friburgo en 2014. Philippens toca un Barrere Stradivarius de 1727, grazas ao xeneroso apoio da Fundación Elise Mathilde.

NOTAS AO PROGRAMA

Fin da viaxe

Fin da viaxe é o título do concerto co que a Real Filharmonía de Galicia despide a presente temporada, "Migracións", no que teremos ocasión de escoitar obras de John Cage, Erich Wolfgang Korngold e Igor Stravinski.

Comeza o programa con *Atlas Eclipticalis* de John Cage (1912-1992), sen dúbida un dos compositores máis controvertidos da música do século pasado. O autor iniciou despois da Segunda Guerra Mundial a corrente coñecida como música aleatoria ou indeterminación, un estilo musical intuitivo, irracional e nada sistemático no que, en moitos casos, é o intérprete quen completa a obra no momento mesmo da execución. Cage aportou importantes cambios no campo da chamada música académica como a introdución de novos sistemas de notación, o emprego do azar como parte da técnica compositiva mediante o uso de dados ou cartas, ou a convivencia de novos materiais sonoros (obxectos da vida cotiá, o silencio, o piano "preparado" -con roscas, fusos e outros obxectos na caixa-) en pé de igualdade cos instrumentos tradicionais. A súa obra máis coñecida é *4'33"*, na que leva ao extremo os

seus preceptos: non está escrito para un número concreto de instrumentos e os músicos non deben interpretar ningún son. Este traballo pretende ser unha reflexión sobre o silencio e a escoita. *Atlas Eclipticalis* foi composta en 1961 por encargo da Sociedade de Festivais de Montreal e estreada o 3 de agosto dese mesmo ano. A obra utilizouse orixinalmente como música para a peza coreográfica *Aeon* de Merce Cunningham con decorados e vestiarios de Robert Rauschenberg, e forma parte dunha triloxía do compositor norteamericano xunto con *Variations IV* e *O'0'*. Para a composición da obra que nos ocupa Cage empregou o *Atlas Eclipticalis 1950.0*, un atlas das estrelas publicado en 1958 polo astrónomo checo Antonín Běčvár, e no proceso creativo superpuxo pentagramas musicais sobre os mapas estelares. O autor experimentou coa escritura musical, empregando notacións non convencionais e introducindo o concepto de evento. Así mesmo, a interpretación pode ser total ou parcial e non se especifica o número de instrumentistas, oscilando nun arco que vai dende 1 músico ata 86. Tamén se indica a posibilidade de amplificar os instrumentos e pode tocarse simultaneamente con outras obras deste compositor: *Winter Music* e *Song Books*.

Sen deixar de todo os EUA, volvemos a Europa da man de Erich Wolfgang Korngold (1897-1957), ao que visitamos por segunda vez nesta temporada. O compositor, orixinario de Brno (actualmente República Checa e daquela parte do Imperio Austrohúngaro), foi un auténtico neno prodixio, considerado unha especie de 'Mozart do século XX'. Educado na máis rica tradición vienesa, tivo como mestre a Zelinski, e foi moi aclamado na súa xuventude por compositores do talle de Gustav Mahler ou Richard Strauss. A súa primeira etapa compositiva, nos anos 20, estivo centrada no mundo operístico con títulos como *Die tote Stadt* e *Das Wunder der Heliane*. Desgraciadamente, e ao igual que outros músicos, artistas e intelectuais, viuse obrigado ao exilio pola persecución antisemita que levou a cabo o nazismo, establecéndose na cidade norteamericana de Os Ánxeles, onde permaneceu ata a súa morte. Alí desenvolveu unha importante carreira como compositor de cine e con el a industria de Hollywood, especialmente a Warner Bros, viviu unha auténtica etapa dourada, elevando, e moito, o nivel musical. De feito, Korngold é considerado o fundador da técnica moderna de composición de música de películas, empregando recursos tan novidosos por aquel entón como o *leitmotiv* wagneriano (a identificación dun

personaxe ou acción mediante un tema musical definido) que chegan ata os nosos días. A súa influencia é palpable ata o mesmo John Williams. O compositor checo gañou dous premios Oscar coas bandas sonoras de *Anthony Adverse* (1936) e *Robin Hood* (1938) e precisamente deste mundo do cinema vai tomar o material base para a composición da obra que forma parte do programa: o *Concerto para violín en Re M op. 35*. Escrito entre 1937 e 1939, e revisado posteriormente en 1945, deuse a coñecer en público o 8 de xaneiro de 1953 con Jascha Heifetz ao violín acompañado da Filharmónica dos Ánxeles dirixida por Alfred Wallenstein. O concerto segue o esquema clásico en tres movementos, sendo o primeiro lírico e enérxico a un tempo, o segundo unha romanza e o último unha especie de danza folclórica entusiasta. A novidade máis salientable é que os temas foron extraídos dalgunhas das súas películas máis coñecidas, o que provocou un intenso debate entre os críticos máis puristas e conservadores, que consideraban que estes vasos como comunicantes entre a "alta cultura" e a cultura popular supoñían un auténtico sacrilexio. O primeiro, *Moderato nobile*, responde a unha forma sonata, coas tres partes habituais: exposición, un breve desenvolvemento e a recapitulación. Os dous temas que aparecen

NOTAS AO PROGRAMA

en cada unha das seccións extremas, pertencen a *Outro Amencer* (tema A) e *Juarez* (tema B) respectivamente. No primeiro deles é característico o emprego do intervalo (distancia entre dúas notas) de cuarta aumentada, coñecido antigamente como *diabolus in musica* (cando estaba prohibido o seu uso en épocas como a Idade Media) e tan utilizado despois en célebres melodías como ao inicio da banda sonora da serie *Os Simpsons* ou en ‘María’ de *West Side Story*. O segundo movemento do concerto de Korngold, *Romance. Andante*, presenta unha estrutura tripartita (A B A): un primeiro tema moi romántico que é a famosa melodía da escena de amor entre Anthony e Angela na “oscarizada” película *Anthony Adverse*; seguidamente, un segundo tema máis lixeiro e para rematar, de novo o primeiro tema. O terceiro e último movemento, *Finale. Allegro assai vivace*, está concibido como unha sucesión de variacións ou pequenos desenvolvementos sobre un único tema, que neste caso pertence ao filme *Príncipe e mendigo* (1937). Ao longo de todo o concerto, o violín explora o rexistro agudo e a orquestra ten un papel máis ben discreto.

O broche final pono Igor Stravinski (1882-1971), un dos compositores con máis presenza nesta

temporada da Real Filharmonía que agora remata. Nado en Oraniembaum (Rusia), foi un artista ao que os distintos acontecementos da primeira metade da centuria pasada foron empuxando a emigrar – Revolución Bolxevique, Primeira e Segunda Guerra Mundial–, primeiro a París, para logo pasar uns anos en Suíza, volver á capital francesa e finalmente, como no caso xa comentado de Korngold, establecerse en Hollywood (EUA), onde fixou a residencia moi preto de Schönberg e Rachmaninov. A súa traxectoria compositiva, como xa comentamos noutras ocasións, adoita dividirse en tres períodos: o primeiro, nacionalista, moi influenciado polo folclore do seu país e no que inicia moitos dos seus trazos máis característicos (revolución rítmica, novos tipos de escalas, uso colorista da orquestra cunha grande influencia do seu mestre Korsakov) en obras fundamentais como *O paxaro de lume* (1910), *Pretrushka* (1911) ou *A consagración da Primavera* (1913); un segundo período, arredor dos anos 20, no que se consolida no Neoclasicismo, unha mirada cara ao pasado con especial énfase no campo da forma; e o período final, nos seus anos americanos, no que podemos falar dun estilo ecléctico que mestura influencias variadas como o jazz, o dodecafonismo e outras moitas correntes. *A Sinfonía en 3 movementos*,

tal e como afirma Tranchefort, é unha “sinfonía de guerra” contemporánea doutras como a *Sinfonía 7* de Shostakovich ou a *Sinfonía 5* de Prokofiev. O propio Stravinski dicía sobre ela que era produto “do noso arduo tempo de acontecementos agudos e cambiantes, de desesperación e esperanza, de continuos tormentos, de tensión e finalmente, de cesación e alivio”. A obra foi composta entre 1942 e 1945 e rematouse nos últimos días da Segunda Guerra Mundial, aínda que habería que agardar ao ano seguinte para a súa estrea, o 24 de xaneiro de 1946 no Carnegie Hall de Nova York coa Filharmónica da cidade (a quen está dedicada) dirixida polo propio compositor. Estruturada en tres movementos, a concepción e inspiración de cada un deles foi diversa e cambiante. O primeiro, *Overture: Allegro*, presenta unha natureza case dionisiaca. Na primeira parte destacan grandes unísonos e acordes disonantes que dan paso a unha segunda sección onde predomina un clima máis pausado e o papel case concertante do piano (de feito o primeiro movemento ía ser un concerto para este instrumento nun principio). Ao final, reaparece o tema inicial. O *Andante, Interlude: L'istesso tempo* supón un claro contraste co anterior, cun carácter danzante e apolíneo, e outorga un gran papel á arpa e á frauta. En orixe, este movemento

intermedio ía ser a música para unha película de Werfel sobre a aparición da virxe de Lourdes que se titulou *O canto de Bernadette*. Coa chegada do terceiro, encadeado de forma directa, volve a violencia do primeiro movemento. Na parte central o compositor insire unha fuga (na que distintos instrumentos imitan un mesmo motivo musical) e que protagonizan o piano e a arpa. Uns amplos e resoantes acordes poñen fin a esta sinfonía. A estruturación e o emprego de técnicas como como a fuga remítenos sen dúbida ao Neoclasicismo, que nesta obra se mestura, como noutras, con trazos máis modernos como o uso da bitonalidade.

Baixo o suxestivo título *Migracións* que tan unido está á nosa historia como pobo, remata aquí a viaxe que nos levou a explorar estilos diversos, compositores de sempre, outros novos e contemporáneos, recuperar a algúns que quedaron esquecidos nos albores dos tempos, coñecer autoras que loitaron contra as inxustizas, gozar de música europea e de músicas do outro lado do Atlántico... En fin, un punto e seguido ata o novo curso que de seguro nos traerá propostas de grande interese.

Carme Tubío Barreira

AUDITORIO DE GALICIA

Avenida do Burgo das Nacións, s/n
15705 Santiago de Compostela

DESPACHO DE BILLETES

AUDITORIO 981 571 026 | 981 573 979

ZONA C 981 542 462

OFICINAS

981 552 290 | 981 574 152

rfgalicia.org

compostelacultura.gal

INSTAGRAM

@realfilharmoniadegalicia

@compostelacultura

FACEBOOK

RealFilharmoniadeGalicia

CompostelaCultura

TWITTER

@rfgalicia

@CCultura

PRÓXIMOS CONCERTOS

Concerto Extraordinario Alumnado CAEO

XOVES 6 XUÑO

Teatro Principal, 20:00 h

Sebastian Zinca, director

Concerto de presentación da nova temporada 2024-2025

XOVES 13 XUÑO

Auditorio de Galicia, 20:00 h

Baldur Brönnimann, director

